

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ**

Název školního vzdělávacího programu:

**„S POHÁDKOU A S PÍSNÍČKOU
ZA POZNÁNÍM SVĚTA“**

**Zpracovatel: Mgr. Ivana Kalistová a kolektiv zaměstnanců MŠ
Platnost dokumentu: od 1. 9. 2020 - 31. 8. 2023**

V Úněšově 24. 8. 2020

OBSAH ŠVP (veřejná část):

Motto:	3
1. PŘEDSTAVENÍ ŠKOLY	4
1.1 Identifikační údaje	4
1.2 Charakteristika budovy a zahrady naší mateřské školy	5
1.3 Hospodaření školy	5
1.4 Děti a třídy naší mateřské školy	6
2. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ NAŠÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY	7
2.1 Věcné podmínky	7
2.2 Životospráva	9
2.3 Psychosociální podmínky	10
2.4 Organizace a řízení mateřské školy	11
2.5 Personální a pedagogické zajištění	13
2.6 Partnerské vztahy s rodiči	15
2.7 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných	16
2.8 Podmínky pro vzdělávání dětí ve věku od dvou do tří let	17
3. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ V NAŠÍ MATEŘSKÉ ŠKOLE	17
3.1 Rozšiřující aktivity	19
3.2 Tradice a rituály v režimu naší mateřské školy	19
4. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	20
5. VZDĚLÁVACÍ OBSAH	23
5.1 Adaptační tematický (integrovaný) blok: „A ZASE ZAČÍNÁME“	29
5.2 Podzimní tematické (integrované) bloky:	30
5.3 Adventní tematické (integrované) bloky:	31
5.4 Zimní integrované bloky:	32
5.5 Jarní integrované bloky:	34
5.6 Letní integrované bloky:	35
6. SPOLUPRÁCE S VNĚJŠÍMI PARTNERY	37
7. EVALUAČNÍ SYSTÉM	38
7.1 Průběh a výsledek vzdělávacího procesu	38
7.2 Hodnocení individuálních pokroků dětí	39
7.3 Evaluace vzdělávacích podmínek a ekonomických zdrojů	39
7.4 Kvalita pedagogické práce a ostatních zaměstnanců	39
7.5 Spolupráce s rodiči a ostatními partnery naší mateřské školy	40
Závěr:	41

Motto:

„Dobrá literatura obsahuje velké životní pravdy. Když děti v tvořivé dramatice zakoušejí dobrou literaturu, často uvolní city a postoje, které byly skryty uvnitř. Tím postupně získává každé dítě porozumění pro žádoucí i nežádoucí motivy ve vztahu k životu.... Když děti tvoří na základě dobré literatury, žijí mnoho životů mnoha různých postav. Dramatickou cestou zkoušejí základní a univerzální pravdy života...“....

G. Siksová

1. PŘEDSTAVENÍ ŠKOLY

1.1 Identifikační údaje

Název školy:	Mateřská škola Úněšov okres Plzeň – sever, příspěvková organizace
Právní forma:	příspěvková organizace
Sídlo školy:	Úněšov 72, 330 38 Úněšov
E-mail:	ms.unesov@seznam.cz
Web:	www.msunesovestranky.cz
IČO:	606 111 03
IZO:	107 544 946
Zřizovatel:	Obec Úněšov
Statutární zástupce:	Mgr. Ivana Kalistová

1.2 Charakteristika budovy a zahrady naší mateřské školy

Naše mateřská škola s logem Šnečka je umístěna na okraji obce Úněšov, který je vzdálený 20 km. severozápadně od Plzně, na silnici I/20 Plzeň - Karlovy Vary. V současné době funguje jako dvoutřídní mateřská škola s cílovou kapacitou 42 dětí. Součástí mateřské školy je i školní kuchyně s jídelnou.

V souvislosti s hlukem, zplodinami z aut a silničním prachem, vnímáme umístění školy u silnice I. třídy jako nevýhodu. V docházkové vzdálenosti od mateřské školy se však nachází les, louka i rybník, což je pro získávání poznatků z přírody pro naše děti naopak výhodou.

Jednopodlažní budova MŠ prochází postupnou rekonstrukcí, díky které se kultivují podmínky vzdělávání. Zatím došlo ke zdařilé opravě fasády s výměnou oken, stavební úpravě jedné ze tříd, k rekonstrukci sociálního zařízení pro děti i zaměstnance a k vybudování vchodu pro zásobování kuchyně.

Celá budova je vytápěna zemním plynem, v kuchyni jsou spotřebiče na plyn a elektriku.

Bezprostředně na budovu mateřské školy navazuje zahrada, která, ačkoliv není k počtu dětí optimálně velká, poskytuje svým zázemím prostor pro různorodé aktivity, pohyb a volnou hru dětí. O prázdninách v roce 2015 jsme díky dotaci Ministerstva pro místní rozvoj zahájili rekonstrukci její první části, která zahrnuje první etapu oplocení zahrady, výstavbu nového zahradního domku s verandou, zastínění pískoviště, zabudování pergoly v atriu budovy školy a instalaci herních prvků: dvojhoupačka, lanová pyramida, dvojhrazdí, kladinka a houpačka hnízdečko. Druhá část rekonstrukce se uskutečnila o rok později a zahrnovala v sobě výstavbu další části oplocení s dotací Plzeňského kraje a kultivaci školkového lesíka. Zbudována dřevěná podesta pod jehličnany v centru zahrady, sloužící k odpočinku i k rozličným hrám dětí.

V nedávném období se podařilo zrekonstruovat dominantu zahrady - dřevěnou průlezkou se skluzavkou, pořídit nový kolotoč, kyvadlovou houpačku a pérové houpačky. Pracujeme i se zelení zahrady, pravidelně prostřiháváme keře, prořezáváme vzrostlé stromy a osazujeme truhlíky sezónními okrasnými květinami. Zahrada skýtá mnoho příležitostí ke zkoumání přírody, svou rozmanitostí nabízí realizaci prvků ekologické výchovy. Tomuto záměru napomohla v nedávné době další rekonstrukce, tentokrát jihozápadní části zahrady. Prostřednictvím zdařilého projektu z rukou pana Mgr. Ledviny a získané dotace od Plzeňského kraje došlo firmou Zahradnictví Teplá k zbudování záhonů na pěstování zeleniny, bylinek a květin, osázení okrasnými keři a k založení šterkového trávníku.

Cílem investic do celého areálu naší mateřské školy je vybudování příjemného, podnětného a vyhovujícího prostředí pro děti i pracovníky školy.

1.3 Hospodaření školy

Od roku 2003 je naše mateřská škola zřízena jako příspěvková organizace Obce Úněšov s právní subjektivitou. V hospodaření se řídí obecně platnými předpisy a povinnostmi vyplývajícími ze zřizovací listiny. Vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. Při hospodaření se státními prostředky (obecní a státní rozpočet, sponzorské dary) to znamená, že škola si například sama plánuje vybavení školy – pořizování majetku, jeho údržbu a opravy, zajišťuje učební pomůcky, hračky, materiál pro činnosti dětí, ale i studijní literaturu nebo účast učitelek na dalším vzdělávání.

Tato forma hospodaření je pro mateřskou školu výhodou, umožňuje i přehlednější hospodaření se mzdovými prostředky, vytváření fondů rezervního, investičního, odměn a FKSP.

1.4 Děti a třídy naší mateřské školy

Děti, které docházejí do naší mateřské školy, každoročně naplňují její kapacitu. V poslední době bývají rozděleny do dvou věkově smíšených tříd. Třidu Soviček navštěvují děti třetího ročníku, jejich počet bývá zpravidla doplněn dětmi z druhého ročníku. Třidu Světlušek navštěvují děti prvního a druhého ročníku. Rozdělení dětí do tříd je závislé na počtu zapsaných dětí pro příslušný školní rok, jejím věkovém složení a v neposlední řadě i na přání a potřebách rodičů. Pokud to podmínky naší mateřské školy umožňují, bývá rodičům vyhověno.

V obou třídách dopraváme dětem možnost rozvíjet své schopnosti a dovednosti a podněcujeme jejich zvědavost a chápání světa. Hned od začátku společného pobývání s ostatními dětmi chceme, aby každé dítě cítilo a vědělo: *Jsem tady a patřím sem, to, co se tady děje můžu svým vlastním přičiněním ovlivňovat.*

Prioritou ve třídě Světlušek je postupné a nenásilné zvykání si na pobyt v mateřské škole prostřednictvím nastavených pravidel vzájemného soužití, zvládnání sebeobsluhy, rozvoj hrubé motoriky a potřebné zručnosti. V návaznosti a zkušenosti získané u Světlušek, usilujeme ve třídě Soviček o to, aby se děti na konci svého předškolního období staly relativně a všestranně samostatnou osobností, která bez problémů zvládne přechod do základní školy.

Proč Světlušky aneb O světluškách a dětech

Světluška, neboli svatojánský brouček, je originální a pozoruhodná díky svému světelnému orgánu. Díky zelenožlutému světélku můžeme s úžasem sledovat její bezchybný let. Světluška přináší světlo do tmy. Světlo ve tmě je symbolem naděje. Aby zasvítila lidem pro radost a obdiv, musí ze sebe vydat obrovskou dávku energie. Nenechme se ale zmást jejím drobným a nevinným zevnějškem, když se totiž světluška cítí ohroženě, dokáže bolestivě kousnout.

K profilu dětí ze třídy Světlušek patří neutuchající potřeba vydávat ze sebe energii. Jejich přítomnost v mateřské škole vysloveně rozzáří její veškeré prostory. Přináší radost, potěšení a naději pro budoucnost. Jednoho dne bude záležet na nich, jak to bude ve světě vypadat. Pohyb, jakéhokoliv druhu, je pro nejmladší předškoláky nejpřirozenější aktivita, pohyb je pro ně prostředkem k poznávání okolního světa. Tzv. neposednost a zvědavost je znakem zdravé energie, ale i důkaz jakési neohroženosti a rodící se schopnosti obstat bez maminky a schopnosti prosadit se v kolektivu vrstevníků.

Proč Sovy aneb o sovičkách a dětech

Sova je v evropské kultuře symbolem moudrosti. Moudrost sovy spočívá v perfektním sluchu, prostřednictvím něhož nejen slyší, ale i „vidí“, i když je naprostá tma. Když Sova sedí na větvi, je připravena k akci a má absolutní přehled o dění okolo sebe. Je schopna bez jakéhokoliv pohybu a mrknutí oka zaměřit zvuk či pohyb v terénu. Je trpělivá, umí vyčkávat a přesně ví, kdy jednat.

K profilu dětí ze třídy Soviček patří schopnost soustředit se na činnost, vědět, kdy musím, kdy můžu, kdy konat hned, kdy vyčkat. Dokončit co začnu, dělat i to, do čeho se mi zrovna nechce. Děti ve třídě Soviček vědí, že když se ztišíme a porozhlédneme se kolem, ledacos uslyšíme a uvidíme, leccemu se přiučíme. Soustředěně poslouchat a pozorovat znamená vědět a umět.

2. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ NAŠÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY

2.1 Věcné podmínky

Naše mateřská škola nemá dostatečně velké prostory a takové prostorové uspořádání, které vyhovuje kapacitě dvoutřídky. I přes nedávnou rekonstrukci třídy Soviček, při které došlo k propojení dvou místností, její nedostatečná velikost omezuje plnohodnotnou pohybovou aktivitu dětí. Přesto se vhodnou organizací dne snažíme, aby se i starší děti proběhly, zacvičily, zasportovaly a zahrály pohybové hry.

Postupně obměňujeme hračky, rozšiřujeme zásobník tělocvičných pomůcek včetně náradí, díky sponzoringu jsme získali i dvě počítačové sestavy, z nichž jednu využívají k výukovým hrám nejstarší děti. K vedení hospodaření školní kuchyně a k provádění administrativy školy byly pořízeny notebooky.

K odpolednímu odpočinku dětí se nám podařila i postupná výměna lehátek a lůžkovin. Díky

vstřícnosti a pochopení zastupitelů obce, jsme vyměnili stoly a židle v obou třídách, zrekonstruovali sociální zařízení pro děti i dospělé a v rámci zkvalitnění školního stravování jsme zakoupili nové příbory a jídelní soupravy. V nedávné době byla zrealizována pokládko lina ve školní jídelně, došlo tak ke snížení hluku a zateplení celého prostoru.

Díky sponzoringu a dotaci spolu s navyšováním rozpočtu od zřizovatele můžeme v době letního přerušování provozu provádět pravidelné výmalby všech prostorů školy, měnit podlahové krytiny, rozšiřovat zásobu tělocvičného náčiní a postupně obnovovat herní prvky na školní zahradě.

O prázdninách v roce 2015 jsme zrekonstruovali další část budovy – chodbu, která spojuje jídelnu se třídou Soviček. Byl vybudován i vchod pro zásobování kuchyně a znovu zpřístupněn sklep. Poslouží jako skladové prostory pro potřeby naší školy.

Ve školním roce 2014/2015 se naše škola přihlásila v rámci celoživotního vzdělávání pedagogických pracovníků do projektu Polytechnického vzdělávání dotovaného Evropskou unií. V závěru projektu jsme získali pro výuku dětí naší mateřské školy bez vlastní finanční účasti interaktivní tabuli s diaprojektorem a notebook.

Vybavení hračkami, pracovními a výtvarnými pomůckami, tělocvičným nářadím a náčiním odpovídá počtu dětí i jejich věkovému rozmezí od 3 do 6 ti let. Většina hraček a pomůcek je viditelná a volně přístupná dětem, fungují však pravidla pro jejich užívání. Děti mají k dispozici dostatek dětské literatury, kterou průběžně obměňujeme a doplňujeme.

Obě třídy jsou vybaveny novým nábytkem, včetně dětských stolků a židlí.

Na třídu vždy navazuje šatna dětí, kde má každé dítě své místo na ukládání věcí. V šatnách jsou k výzdobě použity výtvarné práce dětí a prostřednictvím informativních nástěnek jsou zde rodiče seznamováni s důležitými informacemi a jídelním lístkem.

Obě třídy slouží i jako místo k odpolednímu odpočinku, ve třídě mladších dětí – Světlušek se denně rozkládají nově pořízená celočalouněná lehátka, ve třídě starších dětí – Soviček se relaxuje na odpočinkových matracích.

Zahrada přímo navazuje na školu a v současné době prochází rekonstrukcí – viz. výše. Pobyt na školní zahradě je uzpůsoben provozním řádem.

Škola je vybavena dostatečným počtem hasicích přístrojů a hydrantem. V obou třídách v kuchyni i v kotelně jsou lékárníčky s vybavením podle předpisů.

Co chceme změnit nebo zlepšit:

Ve spolupráci se zřizovatelem vznikl projekt na stavební úpravu třídy Soviček a projekt na další modernizaci školní kuchyně. Realizace těchto dvou finančně náročných projektů měla proběhnout již o prázdninách 2020. Z nedostatku finančního krytí však k tomuto nedošlo, naše

další úsilí budeme tedy směřovat k uskutečnění přestavby třídy tak, abychom mohli efektivněji rozdělovat naše děti do tříd – vzhledem k počtu dětí na třídu stanoveného legislativou a vzhledem k povinnosti inkluzivního vzdělávání.

Dalším cílem je dokončení rekonstrukce školní zahrady. V následujícím období se chceme zaměřit na rekonstrukci oplocení západní strany školní zahrady a k postupnému obnovení či výměně stávajících herních prvků, včetně instalace herního prvku Domeček.

2.2 Životospráva

Obecně známá pravda o významu vhodné životosprávy na zdraví a zdárný vývoj malých dětí se promítá i do našeho školního programu. Důležitými komponenty zdraví v naší mateřské škole jsou bezpochyby: **pravidelné stravování a příjem tekutin, umožnění přirozeného pohybu, přiměřený odpočinek a dostatek pobytu na čerstvém vzduchu.**

Stravování

Naše mateřská škola má vlastní kuchyni s novým kuchyňským nábytkem a kterou se snažíme v rámci provozního rozpočtu postupně vybavovat moderními kuchyňskými přístroji.

Při sestavování jídelníčku dbáme na vyváženost a plnohodnotnost stravy (zásady racionální výživy) a při přípravě jídla na dodržování technologických postupů.

Mezi jednotlivými jídly (přesnídávka, oběd, svačina) dodržujeme časový interval tří hodin, děti se mohou v průběhu dne kdykoliv v rámci pitného režimu napít.

Vzhledem k tomu, že konzumaci jídla považujeme za společný rituál, přesnídávujeme i obědváme společně. Starší děti se při přesnídávce i svačině obsluhují samy, mladším pomáhá učitelka nebo kuchařka. Děti o dovršení pátého roku svého věku používají příbor. Všechny děti mají možnost ovlivnit velikost své porce, do jídla je nenutíme, ale vhodně motivujeme k tomu, aby všechno alespoň ochutnaly.

Pohyb

Předností naší mateřské školy se stává postupné nadstandardní vybavování sportovním náradím a náčiním (overbaly, míče, obruče, pěnové podložky, překážkové dráhy, žebřiny, lezecká síť a žebřík, šplhací lano, žíněny, švédská bedna apod.) Pohybové aktivity jsou přirozenou součástí volné hry, ale i řízených činností.

Podpora pohybu ze strany učitelek vychází z vědomí toho, že pohyb je jedna z nejzákladnějších potřeb dítěte, podporuje fyzickou zdatnost, má vliv na získávání pozitivního sebevědomí, umožňuje prožitek, zbystrňuje pozornost a zdokonaluje psychické poznávací procesy – myšlení, paměť, vnímání a soustředění.

Pobyt venku

Snažíme se o co nejdelší pobývání dětí venku. Ačkoliv v této době chceme, aby byla uspokojena především jejich potřeba pohybu, provádíme i celou řadu situačních, aktuálních řízených aktivit.

Odpočinek

Mladší děti odpočívají po obědě na celočalouněných lehátkách v herně své třídy, které denně rozkládá a skládá školnice. Starší děti relaxují ve své třídě na odpočinkových matracích. Snažíme se respektovat různou potřebu spánku a z tohoto důvodu umožňujeme dětem „čtení“ na lehátku, klidnou hru s plyšovými hračkami a při respektování společně stanovených pravidel i kreslení, řešení úkolů na pracovních listech, nácvik grafomotoriky, skládání puzzlí nebo řešení hlavolamů a problémových otázek.

Starší děti mají poobědový režim zaměřený na klidové aktivity rozvíjející zejména jemnou motoriku, logické a abstraktní myšlení, jazyk a řeč.

Co chceme změnit či zlepšit

I nadále obohacovat pestrost nabízených jídel i nápojů, častěji než dosud zařadit pečení moučnicku a zavést nabídku zeleninových a ovocných mis k ranní přesnídávce nebo odpolední svačině.

Cíl zařazovat častěji a pravidelně řízenou pohybovou aktivitu zaměřenou na zdravotní cviky vedoucí k prevenci vad v držení těla je trvalý.

2.3 Psychosociální podmínky

Naše mateřská škola má ve znaku logo šnečka. Ulita, kterou si nosí hlemýžď na svém těle, mu poskytuje ochranu před nepříznivými vlivy. Ulita je symbolem bezpečí. A stejně tak i nastavené psychosociální podmínky v naší škole jsou ve své podstatě synonymem pro bezpečné sociální prostředí, neboli pozitivní, sociální klima. Snažíme se jej vytvářet společně navzájem – učitelky, děti i ostatní zaměstnanci a to nastavením tzv. vztahových podmínek.

Pozitivní sociální klima budujeme na základech vzájemné důvěry. Vzájemná důvěra je podmíněna nedirektivním přístupem k dítěti – akceptací, autenticitou a empatií, vyvozováním a stanovováním pravidel vzájemného soužití a uspokojováním základních fyziologických a psychických potřeb.

V praxi to znamená, že přijímáme dítě takové jaké je, bez podmínek, s porozuměním, s respektem a úctou, s nepředstíraným zájmem o jeho problémy a s vírou v jeho schopnosti.

Jednáme s dítětem pravdivě, lidsky, bez přetvářky a ironie, s vcítěním do jeho pocitů, nálady a vnitřního rozpoložení. Poskytujeme mu prostor pro seberealizaci (volnou hru) a pro aktivní spolupráci s možností spolupodílet se na plánování i realizaci dalších her a řízených činností.

Za podstatné považujeme naslouchání dítěti a prostřednictvím partnerské komunikace mu tak dáváme najevo svoji vstřícnost, přízeň a jistotu, že jej přijímáme, že mu rozumíme a že jsme mu k dispozici.

Nezbytnou podmínkou pro bezpečné sociální prostředí v naší mateřské škole jsou společně vyvozená, jasná a odůvodněná pravidla vzájemného soužití, která sice bez nadřazenosti, ale při zachování hierarchie, platí stejně pro učitelky jako pro děti i pro ostatní zaměstnance.

Naše základní pravidla pro soužití ve třídě a pro pobyt venku (v terénu a na zahradě):

- Chci být kamarád - neubližuji, ale pomáhám.
- Kouzelná slovíčka otvírají srdíčka - učím se průběžně – PROSÍM, DĚKUJI ...
- Udržuji čistotu, pečuji o zdraví - používám kapesník, toaletní papír, mýdlo, ručník, oblečení a obuv v šatně ukládám do poliček složené a srovnané.
- Hračky jsou pro všechny - zacházím s nimi tak, aby se nerozbily, uklízím je na své místo.
- Hraji si tam, abych viděl (a) na paní učitelku a aby paní učitelka viděla na mě (pravidlo „vidění“)
- Hraji si tak, abych neublížil (a) sobě, ani ostatním.
- Ptám se, oznamuji, když si chci něco půjčit.

Co chceme zlepšit a změnit?

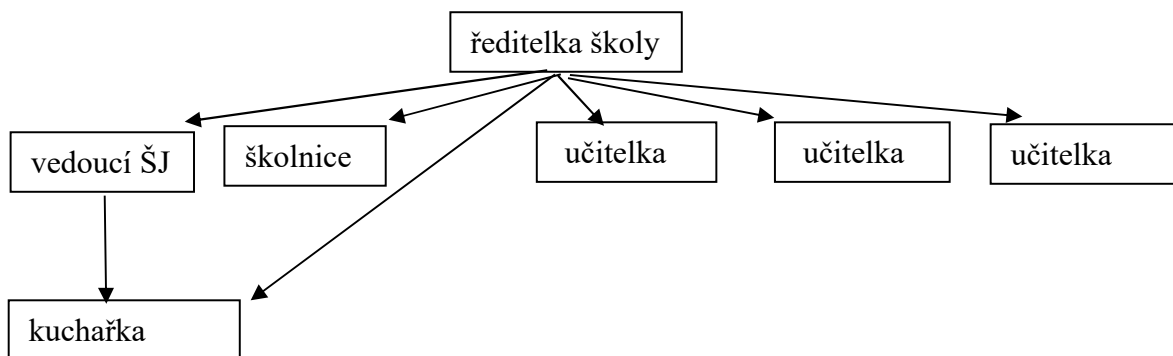
Sjednocovat přístup k dětem všech zaměstnanců. Preferovat ocenění před výtkami, kritiky či tresty, nezvyšovat hlas. Podmínkou výše popsaných psychosociálních podmínek je uvědomění si toho, že dospělí jsou tu pro děti, nikoliv naopak.

2.4 Organizace a řízení mateřské školy

Organizační členění

V čele školy jako právního subjektu stojí ředitelka školy – statutární zástupce organizace, která odpovídá za její řádný chod.

Škola se člení na vedení školy, pedagogické a provozní zaměstnance:

Kompetence ředitelky mateřské školy

Ředitelka řídí práci všech podřízených pracovníků s uplatňováním převážně demokratického stylu vedení a řízení. Koordinaci zaměstnanců uskutečňuje zejména prostřednictvím provozních porad a pedagogických rad, kdy je respektován názor všech zaměstnanců.

Pokud nejsou některé pravomoci přeneseny na jiné zaměstnance v jejich pracovních náplních, jedná ve všech záležitostech jménem školy. Čili:

Rozhoduje o majetku a o ostatních prostředcích svěřených škole, schvaluje všechny dokumenty a materiály, které tvoří výstupy ze školy. Vede v plném rozsahu personální agendu, sleduje také platové postupy a nároky pracovníků.

Odpovídá za správu a ochranu majetku školy, za finanční hospodaření, provádí také vstupní evidenci nově pořízeného majetku a jeho zavedení do evidenčního systému školy.

Ředitelka zodpovídá za kvalitu vzdělávání a výchovy, ve styku s rodiči jedná jménem školy ředitelka a učitelky. Záležitosti týkající se stravování řeší vedoucí školní jídelny.

Rozsah zmocnění pro jednání jménem školy v externích vztazích je stanoven v pracovních náplních pracovníků.

Kompetence zaměstnankyň v jednotlivých klíčových oblastech jsou stanoveny v jejich pracovních náplních.

Ředitelka pravidelně informuje zaměstnankyně o problémech školy a vyzývá je k jejich týmovému řešení tak, aby všichni nahlíželi na mateřskou školu jako na tvůrčí celek.

Co chceme zlepšit a změnit?

Vycházíme ze skutečnosti, že pořád je co zlepšovat. Zdokonalovat týmovou práci a posilovat tak příznivé klima školy. Efektivněji rozdělit kompetence a tím zvýšit sebevědomí členů pracovního týmu. Provádět autoevaluaci všech zaměstnanců, například formou rozhovoru nebo prostřednictvím dotazníků. Podle možností vést motivační hodnotící pohovory 1x ročně.

K zjištění klimatu a kultury školy využít SWOT analýzy.

2.5 Personální a pedagogické zajištění

O realizaci vzdělávání dětí v duchu filozofie školního vzdělávacího programu usilují čtyři učitelky (podle počtu dětí), včetně ředitelky, tři provozní zaměstnankyně, v závislosti na přítomnosti dětí se SVP asistent pedagoga a s možností čerpat dotaci z evropských fondů Šablony i školní asistent. Služby učitelek jsou organizovány tak, že zajišťují dětem optimální pedagogickou péči založenou na pedagogické diagnostice. Vzdělávání a výchova dětí je učitelkami pojímána jako rozvíjející a intervenující s oporou o dětské dosavadní zkušenosti.

Ředitelka školy má ukončené funkční „Studium pro ředitele škol a školských zařízení“ v rámci DVPP KCVJŠ Plzeň a je absolventkou magisterského studia na PedF UK v Praze, obor předškolní pedagogika se zaměřením na dramatickou a pohybovou výchovu.

Ostatní učitelky jsou plně kvalifikované pro učitelství na mateřské škole získané studiem na Střední pedagogické škole v Berouně a v Karlových Varech a studiem bakalářského programu učitelství pro mateřské školy na JU v Českých Budějovicích. Jedna z učitelek si v současné době prohlubuje kvalifikaci bakalářským studiem na ZČU v Plzni.

Učitelky ovládají základy hry na klavír, své hudební kompetence plně využívají v rozmanitých hudebních vzdělávacích činnostech pro děti, včetně zpěvu, rytmiky, tance, hry na kytaru a flétničky.

Učitelky poskytují dětem nadstandardní nabídku v oblasti výtvarné výchovy prostřednictvím nabídek netradičních výtvarných technik umožňující tvořivé zkoumání a objevování. Všechny učitelky pracují metodami dramatické výchovy.

Všechny učitelky jsou vybaveny základními pedagogickými dokumenty: Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, Konkretizované očekávané výstupy RVP PV a Školní vzdělávací program. Učitelky tyto dokumenty znají, rozumí jim a řídí se jimi. Takto je zajištěno kvalitní vzdělávání našich dětí. Navíc jsou metodicky vedeny ředitelkou, své zkušenosti společně sdílejí na pracovních schůzkách, ale i v běžném režimu dne mateřské školy.

Profesní růst zaměstnankyň včetně vedoucí školního stravování je zajišťován každoroční účastí na odborných seminářích. Podrobný seznam všech akcí a kurzů je v Plánu vzdělávání pedagogických pracovníků.

Co bychom chtěli zlepšit?

V rámci zkvalitnění pedagogického působení na děti se SVP (např. děti s poruchami chování) navázat konkrétnější spoluprací s PPP Plzeň v Částkově ulici, respektive využít možnosti poradenské služby přímo v reálu naší školy.

I nadále v rámci logopedické péče o naše předškolní děti bychom se rády zapojily do projektu „Podpora logopedické péče v předškolním vzdělávání“ a prohloubily si tak poznatky z oboru, které bychom mohly ve své pedagogické praxi využít, vzdělávat se v péči a vzdělávání dětí od dvou do tří let a v souvislosti s inkluzivním vzděláváním získávat dalším studiem poznatky i z oblasti speciální pedagogiky.

2.6 Partnerské vztahy s rodiči

Spoluúčast rodičů na chodu naší mateřské školy je zásadní pro vytváření dobrých vztahů. Předpokladem dobrých vztahů je předcházení nedorozumění vznikající rozdílností chápání, co obě strany od sebe navzájem očekávají.

Specifikum naší školy spočívá v dopravování dětí obecním autem. S některými rodiči se tak zaměstnanci téměř nevidí, spolupráce probíhá na bázi „lístečkové metody“ a telefonních rozhovorů. Uvědomujeme si, že takto nastavená spolupráce není optimální. Přesto se snažíme, aby se důležité informace dostávaly včas ke všem rodičům. Využíváme k tomu pravidelné schůzky s rodiči, individuální konzultace, společné akce rodičů dětmi a zaměstnanců školy, webové stránky školy a informativní nástěnky v šatnách obou tříd.

Prostřednictvím evaluační zprávy a výtvarných prací umístěné na nástěnkách v šatně se mohou rodiče seznamovat s činnostmi dětí, které vedly k naplňování pedagogických cílů jednotlivých tematických celků.

Učitelky informují rodiče o problémech i úspěších dětí, rodiče mají možnost během her, odpoledních činností nebo dle individuálně sjednaného termínu požádat pedagoga o informaci o svém dítěti.

Rodiče mají možnost se k chodu a činnosti školy vyjadřovat, vítány jsou návrhy a náměty pro zlepšení jednak vzájemných vztahů a jednak ke zkvalitnění pedagogické práce. Někteří rodiče a prarodiče přispívají pravidelně svými materiálními i finančními sponzorskými dary, čímž se pozitivně podílejí na zkvalitňování materiálních podmínek naší mateřské školy.

Co bychom chtěli zlepšit nebo změnit?

Svážení a rozvoz dětí obecním autíčkem vnímáme spíše jako kontraproduktivní prvek v organizaci dne. Velké mínus spatřujeme v zajištění bezpečnosti a průběhu činností dětí v době přebírání dojíždějících dětí od řidičů auta. Optimalizaci stavu vidíme v omezení počtu okruhů svozu dětí a v dohodě rodičů a řidičů o předávání dětí učitelce ve třídě, nikoliv v šatně v jedné ze tříd. Jednou z variant jak řešit přebírání a předávání dětí je pokrytí této služby dalším zaměstnancem, což z hlediska mzdových nákladů není v současné době realizovatelné.

2.7 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných

Naše mateřská škola je připravena poskytovat vzdělávání i dětem se speciálními vzdělávacími potřebami a dětem s odlišným mateřským jazykem. Děti se SVP jsou děti s obtížemi v oblasti rozvoje somatického, psychického nebo sociálního, popřípadě jejich kombinace. Podmínky postupně nastavujeme a vylepšujeme. V současné době nemá ani jedna z učitelek specializaci v oboru speciální pedagogika, ale samostudiem a vzděláváním prostřednictvím odborných seminářů učitelky nabývají potřebné vědomosti a znalosti. Disponují právními předpisy, ale MŠMT zatím nevytvořilo podmínky pro získání odbornosti pro práci s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami. Spolupracujeme se školskými poradenskými zařízeními, které poskytují jednak metodické vedení učitelek a jednak určují u dítěte s obtížemi stupně podpůrných opatření druhého až pátého stupně a tomu odpovídající kompenzační pomůcky včetně asistenta pedagoga. Podpůrná opatření prvního stupně nastavuje mateřská škola, plánování a realizace je popsána v tomto školním vzdělávacím programu v kapitole Charakteristika vzdělávacího programu na str. 21.

Dítě, které vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumového, pohybového, manuálního, uměleckého nebo sociálního rozvoje považujeme za dítě nadané a takové dítě podporujeme tak, aby byl co nejvíce využit jeho potenciál. Pro rozvoj jeho nadání – podle specifikace, pak přizpůsobujeme činnosti, pomůcky, prostor a čas. Také zákonným zástupcům nadaného dítěte doporučujeme spolupráci se školským poradenským zařízením, které může diagnostikovat dítě jako mimořádně nadané a doporučí stupeň podpůrných opatření včetně vytvoření individuálně vzdělávacího plánu.

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných upravuje vyhláška č. 27/2016.

Co chceme zlepšit?

Tak především bychom si přáli lepší přístup státu k celé problematice inkluzivního vzdělávání a to ve smyslu snížení počtu dětí ve třídě na pedagoga a zjednodušené administrativy. Toto ale ovlivnit nemůžeme. Pokoušíme se tedy alespoň získávat co nejvíce informací a znalostí z oboru speciální pedagogiky, být v této věci v úzké spolupráci s rodiči a se zřizovatelem školy v záležitosti materiálních a prostorových podmínek a to tak, abychom byli co nejvstřícnější k potřebám dětí s určitým handicapem.

2.8 Podmínky pro vzdělávání dětí neplně tříletých

V naší mateřské škole poskytujeme vzdělávání i dětem mladším tří let. Stává se tak ve výjimečných případech a pokud to kapacita školy a neustále měnící se legislativa umožní. Podmínkou přijetí bývá věk dvou a půl let dítěte, popřípadě odložený nástup v měsíci, kdy dovrší věku tří let. Dítě musí být zralé na pobyt v nesourodém kolektivu, částečně samostatné v sebeobsluze a používat toaletu bez plen. Pokud neplně tříleté dítě dochází do naší mateřské školy, snažíme se o vytvoření podmínek pro jeho zdravý a bezpečný rozvoj. Bohužel, v mnoha hlediscích jsou zatím nevyhovující. Zatím nedisponujeme dostatečným množstvím vhodných hraček pro dvouleté děti, stejně tak naše mateřská škola nemá dostatečný prostor pro jejich volný pohyb a hru, ergonomicky vyhovující nábytek nebo vhodné hygienické zázemí. Také personální podmínky a limit pracovníků, který je určen ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy nestačí k tomu, abychom mohli děti mladší tří let přijímat ve větším počtu.

Co můžeme tedy „dvouletáčkovi“ nabídnout? Laskavost, trpělivost, vstřícnost, důslednost, snad i pocit bezpečného psychického prostředí, jistotu, že ho máme rádi a že ho přijímáme se všemi „vývojovými nedokonalostmi“. Čili jistotu, že je náš, patří do kolektivu ostatních dětí a že se na něho všichni těšíme.

Co bychom chtěli zlepšit nebo změnit?

Ve spolupráci se zřizovatelem investovat do základní rekonstrukce stávajících prostor tak, abychom v souladu s právními předpisy mohli v budoucnu poskytovat kvalitní vzdělávání a péči i dětem mladších tří let.

Vzdělávat se v oblasti vývojové psychologie batolecího období (a to všichni zaměstnanci) získat zdravotnické minimum v péči o batolata a přesvědčovat zákonodárce o nastavení systému péče o děti od dvou do tří let, který by lépe vyhovoval jejich specifickým potřebám.

3. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ V NAŠÍ MATEŘSKÉ ŠKOLE

Provoz naší mateřské školy je od **6. 30 hodin do 16.00 hodin**.

Děti, které jsou do naší mateřské školy **přijímány** na základě předem zveřejněných kritérií, jsou rozděleny do dvou tříd podle věku. Přednostně jsou přijímány děti podle kritérií novely školského zákona a vyhlášky o předškolním vzdělávání a podle kritérií stanovených mateřskou školou. Vzhledem k povinnému předškolnímu vzdělávání dětí od pěti let, jsou tyto děti přijímány přednostně. Zvýhodněné jsou dále děti, které dovrší při nástupu do mateřské školy věku tří let a děti s trvalým pobytem v obci Úněšov a v obcích Úněšovu příslušejících. **Děti**

jsou přijímány ve správním řízení, datum zápisu je vždy v rozmezí od 2. května do 16. května v každém kalendářním roce. Termín je včas zveřejněn, např. na webových stránkách školy, ve vývěsních skříňkách obcí apod. Pokud kapacita mateřské školy není naplněna během tohoto správního řízení, přijímáme i děti v průběhu školního roku.

Ráno se děti z obou tříd scházejí ve třídě Světlušek. Ve stanovenou dobu odcházejí děti ze Soviček do své kmenové třídy a do třídy Světlušek se vrací v odpoledních hodinách.

Nastavený denní řád respektuje přirozené střídání spontánních a řízených činností, přičemž klademe důraz na kvalitu volné hry a uspokojení potřeby pohybu. Dětem je umožněn, za dodržování stanovených pravidel, volný pohyb v prostorách mateřské školy, denně nabízíme řízenou pohybovou aktivitu.

V obou třídách jsme se zaměřily na osobnostně-sociální rozvoj dětí s uplatněním metod a technik dramatické výchovy, prožitkového a situačního učení. V rámci organizovaného vzdělávání dbáme na společné řízené činnosti, jejichž smyslem je stmelování dětí ve skupině, rozvíjení spolupráce dětí (u starších dětí kooperace) a rozvoj prosociálního chování. Pro zajištění větší bezpečnosti dětí a lepší efektivity vzdělávání je zajištěno ve třídách překrývání dvou učitelek v době od 9:30 do 12:00 hodin. Je to doba, kdy ve třídě probíhají převážně tzv. řízené činnosti (např.: náročnější hry na organizaci – pohybové, environmentální a polytechnické) a doba pobytu venku.

Podrobnou organizaci dne řeší Provozní a Školní řád mateřské školy, včetně podrobného režimu dne, který je přílohou tohoto dokumentu.

Dětem, které se chystají na docházku do naší mateřské školy, umožňujeme v **předadaptačním období** kontaktní návštěvy tak, aby měly dostatek prostoru a času na seznámení se s novým prostředím. V doprovodu svých nejbližších mohou nahlédnout do činností svých budoucích kamarádů. Rodiče se tak mohou seznámit s metodami a záměry naší práce přímo v reálu, informovat se mohou i během individuálních rozhovorů a společných informativních schůzek.

Rodičům dětí, které již zahájily docházku do naší mateřské školy, je doporučeno využít našeho **adaptačního programu**, který spočívá v úpravě času stráveného pobytu dítěte v mateřské škole a v možnosti v mateřské škole s dítětem pobývat určitou část dne. Čili, pro zdárnou adaptaci každého dítěte je vhodné, aby jim rodič denní délku pobytu mimo rodinu postupně dával a prodlužoval.

Vzhledem k uzákoněnému povinnému vzdělávání pro děti, které dovrší věku pěti let a v následujícím školním roce zahájí povinnou školní docházku, naše mateřská škola v souladu se školským zákonem umožňuje těmto dětem, pokud jejich zákonný zástupce požádá, **individuální vzdělávání. Pravidla a podmínky individuálního vzdělávání upravuje Školní řád mateřské školy zpřístupněný na nástěnkách v šatnách obou tříd a na webových**

stránkách školy.

3.1 Rozšiřující aktivity

Naše mateřská škola nabízí nejstarším dětem od druhého čtvrtletí školního roku jednou za čtrnáct dní v odpoledních hodinách hudební „přípravku“ střídanou s výtvarnými aktivitami. Od pololetí pak v rámci nespavého režimu pro nejstarší předškoláky probíhá i tzv. rozšířená příprava na vstup do základní školy postavená převážně na kognitivních činnostech střídaná s tzv. Přírodnáčkem, jehož náplní je objevování a prozkoumávání přírody v okolí Úněšova. Cílem je pak získávání a prohlubování pozitivního vztahu dětí k přírodě a místu, kde žijí.

3.2 Tradice a rituály v režimu naší mateřské školy

Nedílnou součástí života naší mateřské školy jsou tradice a rituály, které ji vtiskují charakteristické rysy. Jsou to:

- Každodenní rituály stmelovací, svolávací a zdravící, které „vyladují“ skupinu dětí několikrát v režimu dne ke společným činnostem, ale také pěvecký, kdy se ke společnému zpívání sejdou děti z obou tříd.
- Oslavy svátků a narozenin, kdy je oslavenec obdarován rituálním hudebním přáním, narozeninovým hoblem a privilegiem volby oblíbené pohybové hry.
- Setkání seniorů s dětmi a zaměstnanci, kdy jsou nejstarší spoluobčané pozváni do naší školky, jsou pohoštěni a děti jim předvedou něco ze svého kulturního repertoáru.
- Pasování na předškoláky, kdy jsou děti ze třetího ročníku mečem pasovány na nejstarší členy dětské skupiny a kdy je jim vysvětleno, co se od nich v jejich nové roli očekává, jaké povinnosti pro ně vyplývají.
- Divadlo pro děti, kdy několikrát ve školním roce přijíždí divadlo za dětmi do naší MŠ, jednou v roce pak vyjíždíme za divadlem do Plzně, do divadla Alfa.
- Vánoční dílna, kdy se v týdnu před vánočními svátky sejdeme ve školce - společně děti, rodiče, prarodiče a zaměstnanci školy. Posedíme s poslechem koled při čaji a s cukrovím, předvedeme kratičké kulturní pásmo a vyrobíme drobnou vánoční dekoraci.
- Zpívání u vánočního stromku, kdy se na první adventní neděli sejdeme u kostela na návsi v Úněšově a před jeho rozsvícením zazpíváme vánoční koledy.
- Vánoční besídka, kdy v každé třídě děti společně slaví Vánoce. Přinesou si z domova cukroví, zpívají koledy, zdobí stromek, rozbalují dárečky, vyprávějí vánoční příběh o

narození Ježíška.

- Karneval, maškarní rej, kdy se děti převléknou do masek a celé dopoledne se radují, tancují, zpívají a hodují.
- Oslava Dne matek, kdy děti připraví pro maminky a babičky dárky, pozvou je na návštěvu do školky a předvedou pásmo říkadel, písní a tanců.
- Oslava Dne dětí, kdy děti rozdělené na dvě party ukrývají nebo hledají sladký poklad formou hry Na stopovanou.
- Školkové sportovní hry, kdy všechny děti změří své síly, vytrvalost a obratnost ve sportovních disciplínách - běh, skok z místa do dálky i do výšky a hod míčkem do dálky.
- Školní výlet pro nejstarší předškoláky, kdy se vypravujeme na vzdálenější cestu, na jejímž konci nás čeká další zážitek.
- Rozloučení s nejstaršími předškoláky, kdy předvedou svůj program, složí malou maturitu, dostanou šerpy a pamětní list absolventa a zazpívají školkovou hymnu. „Květnou bránou“ pak vykročí do života školáka.

4. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Charakteristika našeho vzdělávacího programu vychází jednak z analýzy naší pedagogické práce, ze které vyplývá, že se vyplatí soustředit na dlouhodobější proces, kterým dítě prochází po celou dobu pobytu v MŠ – na socializaci a získávání sociálních dovedností a schopností a jednak ze znalosti vývojových potřeb dítěte a z vědomí toho, že předškolní věk je senzitivním obdobím pro utváření a rozvíjení vztahů. A to vztahů, pokud možno, pozitivních. K sobě, k druhému, ke skupině vrstevníků, k širšímu společenství lidí a s nadsázkou i ke světu. Vztah k přírodě živé i neživé, vztah k věcem, které jsou nezbytnou součástí našeho života – hračky, předměty denní potřeby, knihy, technické vynálezy a nakonec i vztah ke hře, jakožto přípravě na školní učení a později i k pracovním povinnostem.

Prioritu v oblasti působení na dítě spatřujeme tedy především v sociálním a osobnostním vzdělávání. Snažíme se, aby naše společné snažení napomáhalo dítěti rozumět samo sobě, aby bylo stále schopnější rozumět i druhým a aby se umělo, přiměřeně věku, družít, přátelit, komunikovat, spolupracovat, přizpůsobovat se, ale i prosazovat.

K tomu, aby se proces socializace a s ním související sociální vzdělávání v naší MŠ uskutečňoval pozitivně ve prospěch každého dítěte, vytváříme mu:

- prostor pro respektování jeho osobnosti

- prostor pro respektování jeho základních i specifických potřeb
- vhodné sociální klima.

To vše se děje v souladu s filozofií naší školy, se kterou se ztotožňují všichni zaměstnanci a kterou jsme zformulovali do několika hesel:

- úcta vůči každému jednotlivci
- perspektiva pro každého
- vždy se najde řešení
- nic není ztraceno
- téměř vše se dá napravit

Jsme si vědomi, že naplnění obsahu této filozofie spočívá především v tom, že ve všech činnostech je dítě respektováno jako osobnost s jedinečnými psychickými a fyzickými znaky, která potřebuje být akceptována, mít bezpečné zázemí a jistotu a podmínky pro seberealizaci. Snažíme se vytvářet prostředí postavené na vzájemné důvěře a partnerství, prostředí, kde společně stanovená pravidla soužití ve skupině platí pro všechny zúčastněné strany.

V průběhu výchovy a vzdělávání usilujeme u každého jednotlivého dítěte o rozvoj schopnosti dialogu, rozvoj fantazie jako základu pro tvůrčí originální myšlení, vytváření návyků k péči o zdraví, emociální, sociální, psychický a fyzický rozvoj.

Abychom mohli naplňovat tyto záměry a cíle a zároveň respektovat osobnost každého dítěte, snažíme se vytvářet a zabezpečovat tomu odpovídající podmínky.

Všechny učitelky proto pracují v duchu **Osobnostně orientované výchovy a metodami a technikami dramatické výchovy** včetně elementární dramatické hry. Na základě zkušeností a výsledků tento styl práce chceme uplatňovat i nadále. Metody a techniky dramatické výchovy plně umožňují naplňovat **hlavní principy vzdělávání našich předškolních dětí a těmi jsou:**

- **Respekt individuality dítěte**, kdy zároveň platí, že osobnost dítěte je rozvíjena a formována vždy v kontextu s jinými dětmi.
- **Činnost a pohyb**, kdy se dítě ve vzdělávacím procesu stává aktivním a jednajícím spoluvůrcem.
- **Zkušenost**, kdy dítě uplatňuje své dosavadní a získává nové zkušenosti.
- **Prožitek**, vycházející z vnitřního života dítěte a kdy dítě v závislosti na emocích a zkušenostech prožívá v různé míře v různých rolích různé fiktivní situace.
- **Tvořivost a základy kritického myšlení** umožňující dětem objevovat, zkoumat, nalézat souvislosti a vztahy.
- **Hra**, která je dominantní činností pro předškolní dítě a v dramatické výchově ve své podstatě hrou na něco, na někoho a hrou jakoby.

- **Rituály**, které stmelují kolektiv dětí, svolávají a vyladují děti na společné činnosti, vnášejí do režimu dne řád a psychickou pohodu.

Během naplňování výchovně vzdělávacích cílů se tedy primárně zaměřujeme na individualizovaný rozvoj každého jednotlivého dítěte, nikoliv na bezpodmínečné následování obecných zákonitostí jeho vývoje.

I z tohoto důvodu naše mateřská škola postupně připravuje podmínky na vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dětí nadaných a dětí od dvou do tří let.

V rámci **inkluzivního vzdělávání** mohou naši mateřskou školu navštěvovat i děti s obtížemi v oblasti psychického, fyzického a sociálního rozvoje a děti s odlišným mateřským jazykem. Pokud během několika dní učitelky tyto obtíže na základě pedagogické diagnostiky specifikují, vypracují pro dítě tzv. plán pedagogické podpory a nastaví podpůrná opatření 1. stupně. V plánu jsou nastaveny speciální metody a přístupy k dítěti, např. přizpůsobení tempa práce, koncentrace pozornosti a soustředění, využití kompenzačních pomůcek apod. Po třech měsících realizace podpůrných opatření 1. stupně učitelka vyhodnotí jejich účinek na rozvoj dítěte, a pokud shledá, že jsou nedostatečná, doporučí zákonným zástupcům dítěte návštěvu ve školském poradenském zařízení – pedagogicko-psychologická poradna nebo speciálně-pedagogické centrum. Tato zařízení pak na základě vyšetření nastaví podpůrná opatření 2. – 5. stupně, zahrnující např. individuální vzdělávací plán, přiznání asistenta pedagoga a doporučení kompenzačních pomůcek. Takovéto vzdělávání, aby bylo pro dítě efektivní a účinné, musí být realizováno ve spolupráci s rodinou a školským poradenským zařízením.

Stejný přístup poskytujeme i dětem nadaným. Čili upravíme podmínky tak, aby docházelo k maximálnímu rozvoji jejich potenciálu. Volíme obtížnější varianty plnění úkolů, povzbuzujeme složitějšími formulacemi zadání, poskytujeme náročnější kognitivní materiál. Pokud se u nadaného dítěte vyskytuje výrazné nadání alespoň v jedné z oblastí rozvoje, je opět zákonným zástupcům doporučena spolupráce se školským poradenským zařízením, které posoudí, zda se nejedná o dítě mimořádně nadané. Také těmto dětem je poskytována péče v podobě plánu pedagogické podpory nebo individuálního vzdělávacího plánu s nastavenými podpůrnými opatřeními. Individuální vzdělávací plány vyhodnocuje školské poradenské zařízení ve spolupráci s mateřskou školou nejméně 1x za rok.

Problematiku vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných řeší vyhláška č. 27/2016 Sb.

Rodičům dětí s nadáním doporučujeme webové stránky pro nadané děti: www.nadanedite.cz, www.mensa.cz, www.centrumnadani.cz.

Neplně tříleté děti, které bývají přijímány do naší mateřské školy jen výjimečně na základě určitých podmínek (viz kapitola II.) se vzdělávají ve třídě Světlušek a to s přihlédnutím k jejich

specifickým vývojovým potřebám. Jejich vzdělávání je zaměřeno na získávání a zdokonalování sebeobslužných a základních lokomočních dovedností, na osvojování základních pravidel soužití zaměřené na používání hraček, jejich půjčování a úklid a na osvojování jednoduchých rituálů, prostřednictvím kterých se postupně začleňují do kolektivu vrstevníků i starších dětí.

5. VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Při sestavování vzdělávací nabídky školního programu jsme se snažily zachovat interakční princip pěti oblastí vzdělávání daných RVP PV. Východiskem pro zpracování této části školního programu se staly náměty a témata ze „světů“, kterými jsou děti bezprostředně obklopeny nebo jejichž jsou součástí. Jestliže název našeho ŠVP zní „*S pohádkou a s písničkou za poznáním světa*“, máme na mysli především poznávání **sebe** ve světě **lidí, zvířat, rostlin, věcí, vědy a techniky** a to v závislosti na přirozeném střídání ročních období.

Na základě vzájemné dohody jsme nejprve vypracovaly k jednotlivým „světům“ několik obsahových okruhů. Nejsou závazné a jedinečné, ale poskytují vodítko, spolu s kvalitní **dětskou literaturou**, k vytváření integrovaných bloků. Při jejich zpracování však vycházíme z konkrétních situací a aktuálních potřeb či přání dětí.

Prostředkem k naplňování záměrů a cílů daných RVP PV je v naší mateřské škole pohádka, pohádkový příběh či příběh s dětským hrdinou, ale i písnička s dějovým obsahem. A proč právě pohádka? Pohádky a příběhy v sobě nesou paralelu pohádkového světa se světem skutečným – reálným. Jednoznačná „zadání“ pohádek jsou tedy přijatelná pro myšlení a psychiku dítěte. Dítě se snáze orientuje v charakterových protikladech, v ději i ve vztazích pohádkových postav. Zlo je potrestáno bezprostředně po činu, což děti uklidňuje a vede k uvědomění si souvislostí mezi příčinou a důsledkem nesprávného chování. Dítě má možnost konfrontovat svoje doposud získané postoje a zkušenosti s ideálem a vštěpovat si tak základní mravní zásady a hodnoty kultury, v níž vyrůstá.

Mezi naše „literární poklady“ řadíme pohádky, příběhy a verše od autorů Eduarda Petišky (např. Birlibán), Michala Černíka (např. Kykyryký, dobrý den! Knížka pro děti od dvou do pěti), Jiřího Žáčka (Na svatýho Dyndy, Čertovská pohádka), Daniela Heviéra (Nevyplazuj jazyk na lva), Josefa Čapka (Povídejme si děti), Františka Hrubína (Špalíček pohádek, Dvakrát sedm pohádek), Františka Nepila (Štuclinka a Zachumlánek, Zobáček mi namalujte červeně), Josefa Koláře (Z deníku kocoura Modroočka), Sofji Prkofjevové (A neomluvím se!), Bohumila Říhy (Honzíkova cesta), Heleny Zmatlíkové (Dětem), Hany Vrbové (Pohádky pod peřinkou), Pavla Šruta (Kočičí král), Jana Malíka (Míček Flíček), Maurice Sendaka (Tam, kde

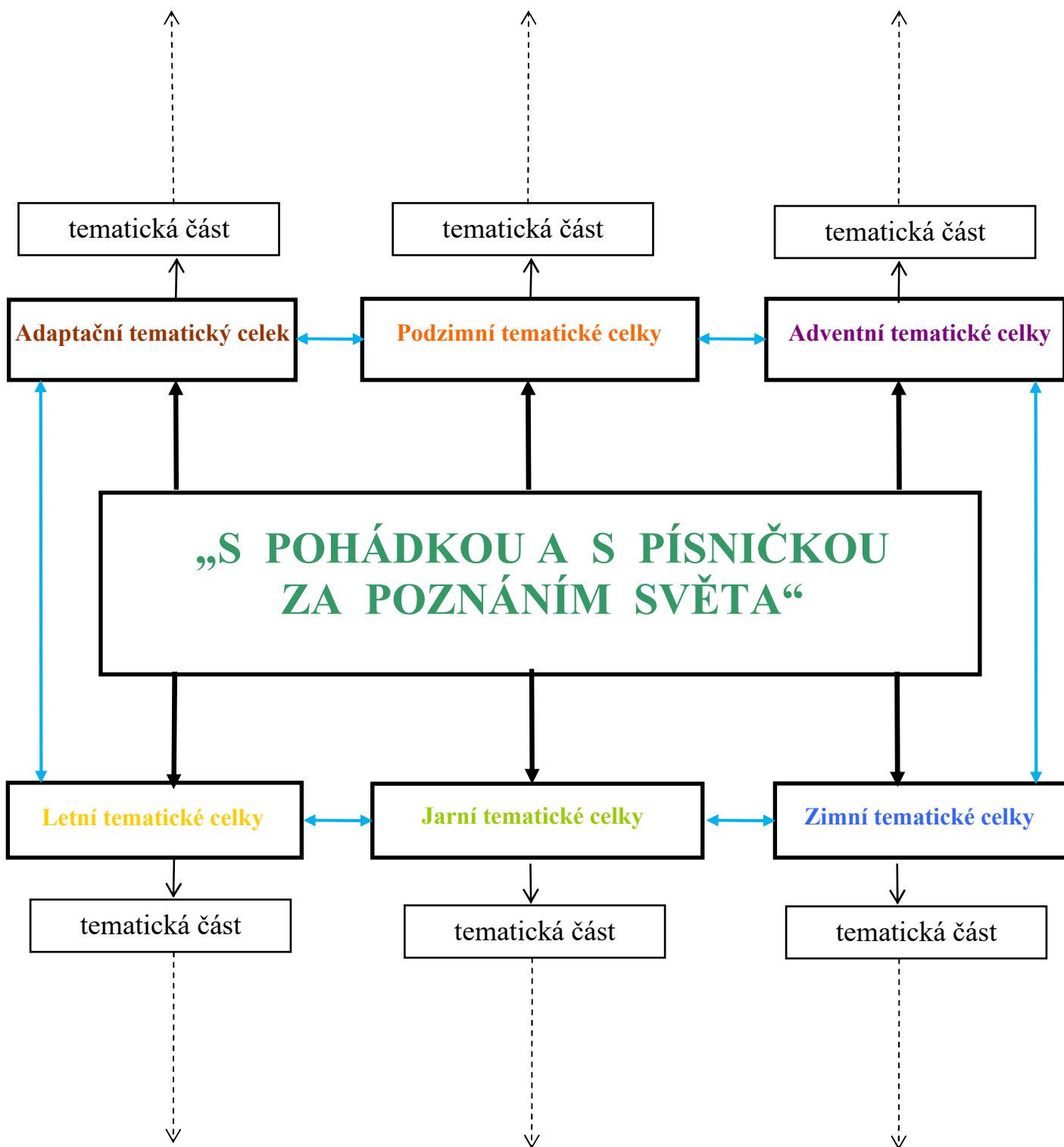
žijí divočiny), a knihy Mileny Lukešové, Deisy Mrázkové, Petra Čecha (Dobrodružství pavouka Čendy), Przemyslav Wechterowicz (Obejmi mě, prosím), Piotr Socha (Včely, Stromy) apod. Vhodná témata nacházíme v klasických pohádkách B. Němcové a k. J. Erbena.

Vzhledem ke vzdělávacím prioritám jsou pro nás a naše děti v obou třídách dominantními vztahová témata, čili témata osobnostně-sociálního charakteru jako např.: identita, víra v sebe sama, důvěra v dobro, kamarádství, vzájemná pomoc, tolerance, ohleduplnost, respekt, pravidla vzájemného soužití, domov, rodina, rozlišování dobra a zla. **Osou přístupu ke vzdělávání našich dětí ve všech oblastech poznávání světa je pak vlastní prožitek a vlastní zkušenost - prožitkové a činnostní učení.**

Učitelky po předchozích zkušenostech uplatňují ve výchově a vzdělávání dětí i nadále metody a prvky dramatické výchovy, včetně doplňkových her a průpravných cvičení. Nezastupitelné místo v režimu dne naší mateřské školy zaujímá spontánní (volná a námětová) hra. Zvýšenou pozornost věnujeme logopedické péči v podobě prevence komunikačních poruch (výslovnost, slovní zásoba, gramatická správnost řeči a užití řeči jako komunikačního prostředku se svým okolím).

Z výše uvedeného vyplývá, že těžiště naší práce spočívá ve znalosti dětí, zachování pedagogických zásad, dobré organizaci práce a tvořivosti učitelky. Stejně důležitá je i zpětná vazba - co dalo zvolené téma dětem, zda bylo správně motivováno, čeho se příště vyvarovat a co zařadit znovu v jiných souvislostech. Proto pravidelně evaluujeme, tj. vyhodnocujeme všechny podmínky a zkušenosti, registrujeme nejen to, co někdo neumí, ale také co se daří, co zařadit znovu v jiných souvislostech. Vycházíme z toho, co děti umí a na tom stavíme při tvorbě třídních programů - **Pedagogický konstruktivismus** založený na nekonečném dětském aktivním konání a zkoumání světa spolu s **Osobnostně orientovaným přístupem** jsou základem našeho působení na děti.

Veškeré řízené činnosti, ale i většina z nich vyplývajících spontánních činností jsou soustředěny do tzv. integrovaných bloků (tematických celků). Můžou být různě časově dlouhé, podle potřeby rozdělené na tematické části. Každá řízená činnost v sobě zahrnuje vzdělávací cíl, z něho vyplývající očekávaný výstup (dovednost, rozvinutá schopnost) a konkrétní činnosti, prostřednictvím nichž jsou cíle a výstupy naplňovány. Protože předškolní vzdělávání se uskutečňuje během celého pobytu dítěte v mateřské škole, jsou cíle a očekávané výstupy všudypřítomné, čili učitelky využívají ke svým pedagogickým záměrům i volnou (spontánní) hru.

O LIDOVÝCH ZVYCÍCH A TRADICÍCH

- Mikuláš
- Drakiáda
- MDD
- Masopust
- Den matek
- Velikonoce
- Vánoce

O SPOLEČENSTVÍ LIDÍ

- rodina, český stát
- mateřská, základní škola
- rasy, národy a národnosti
- kulturní a společenské zvyky a chování

O SOBĚ

- uvědomění vlastní identity
- sebedůvěra
- pocity, prožívání
- volní vlastnosti
- čím budu, až budu dospělý

O LIDSKÝCH OBYDLÍCH

- místo, kde žiji
- město
- vesnice

SVĚT LIDÍ

O RODINĚ

- struktura
- soužití generací
- vztahy
- význam domova

O ZDRAVÉM ŽIVOTNÍM STYLU

- oblékání
- správná výživa
- hygienické návyky
- dostatek pohybu
- prevence

O POČASÍ

- počasí
- vliv počasí na lidi

O LIDSKÝCH ČINNOSTECH

- řemesla, profese
- co děláme ve dne, v noci
- zájmy, záliby, volný čas

O LIDSKÉM TĚLE

- co je „uvnitř“
- co je „vně“
- jak „to“ funguje

SVĚT ZVÍŘAT A ROSTLIN

O ŽIVOTĚ VE VODĚ

- sladké vody (potok, řeka, rybník, jezera)
- mořská voda (moře, oceán)
- ryby a vodní rostliny
- koloběh vody v přírodě
- užitek vody pro člověka

O ŽIVOTĚ NA LOUCE

- hmyz a brouci
- květiny a trávy
- k čemu je ještě dobrá louka?
- užitek pro člověka

O ŽIVOTĚ V LESE

- kdo a jak v lese žije
- co v lese roste
- jak se v lese chováme
- užitek lesa pro člověka

O ŽIVOTĚ V PRAVĚKU

- svět dinosaurů
- pračlověk a jeho způsob života

O CIZOKRAJNÝCH ZVÍŘATECH A ROSTLINÁCH

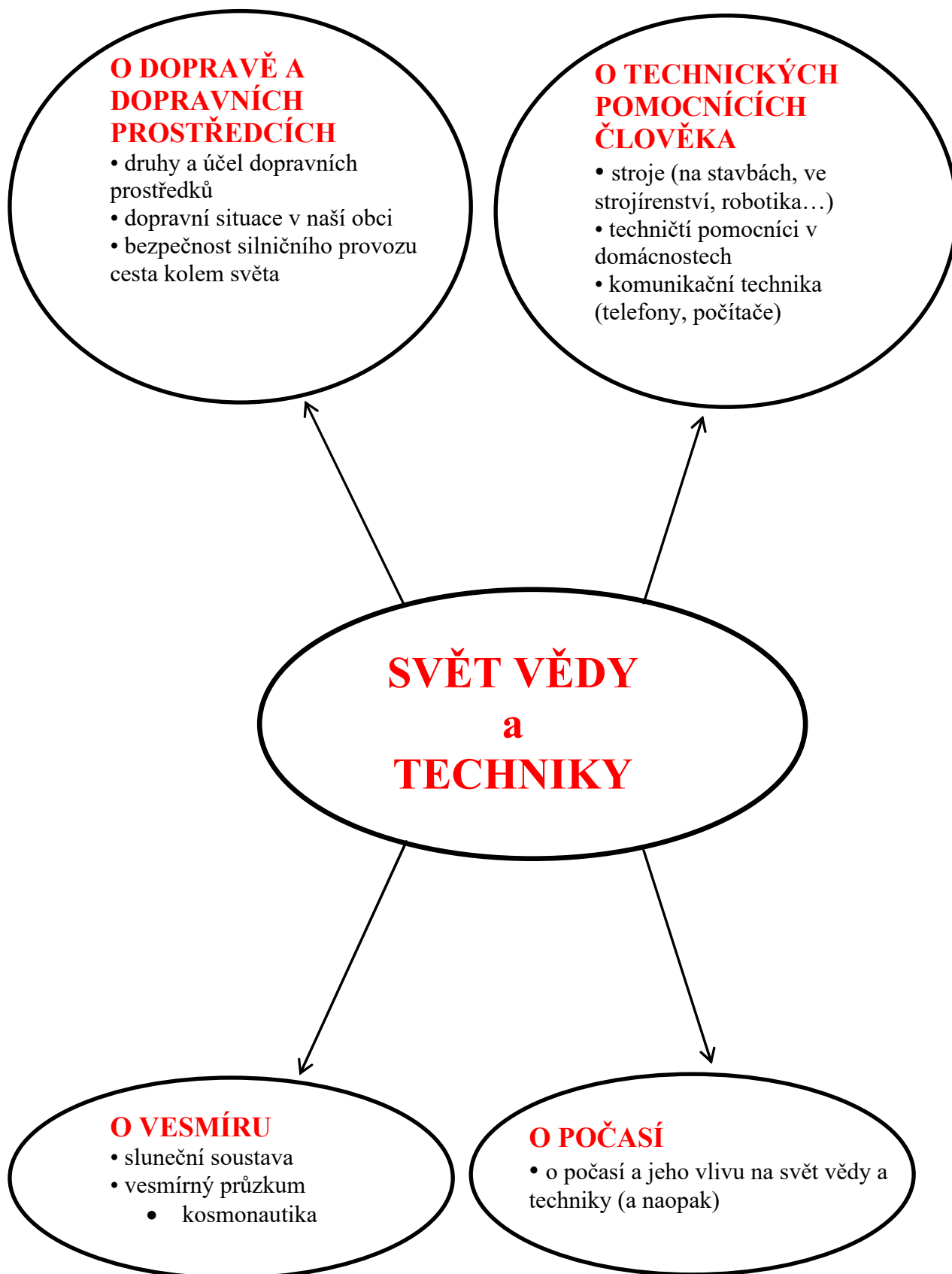
- v pralese a džungli
- na poušti
- v polárních krajích
- v ZOO
- užitek pro člověka

O ŽIVOTĚ NA DVORKU A NA POLI

- domácí a hospodářská zvířata
- péče lidí o zvířata
- zahradní rostliny a stromy
- péče lidí o zahrady
- co žije a roste na poli
- práce na poli
- užitek pro člověka

O POČASÍ A JEHO VLIVU NA ZVÍŘATA A ROSTLINY

- rozmanitosti ročních období (co roste a zraje v určitém období, a jak se zvířatům v určitém období žije)

5.1 Adaptační tematický (integrovaný) blok: „A ZASE ZAČÍNÁME“

Předpokládaná doba trvání tohoto vzdělávacího bloku je přibližně tři až čtyři týdny. V jeho závěru očekáváme zdárnou adaptaci každého jednotlivého dítěte. Mladších dětí na nové prostředí naší mateřské školy, starších dětí na prostředí nové třídy. Období zářijových týdnů je tedy pro naše děti časem sblížení s jinými dětmi a s novými dospělými – s učitelkami, se školnicí, s kuchařkou. Září je zároveň časem jablíčkové vůně a čerstvých hub a časem loučení s vlaštovkami. Paralela změn v přírodě se změnami dosavadního dětského života se promítne do našich prvních společných i individuálních aktivit, mapujících rovněž i dosavadní dětské zkušenosti. Záměrem společného úsilí pak bude:

- navázat na poznatky a pozitivní pocity z předadaptačního období - seznámení dítěte s prostředím mateřské školy a s prostředím nové třídy – *dítě pozná svoji značku, starší děti poznají grafický záznam svého jména, dítě pozná své věci (oblečení, hřeben, své místo u stolu), umí pozdravit, požádat, orientuje se v prostředí mateřské školy, ví, že každá hračka má své místo, začíná si uvědomovat časovou posloupnost v režimu dne atd.*
- jeho uvedení do nového společenství dětí a dospělých - „hledání svého místa“ – *pozná, že každý někam patří, nikdo nesmí zůstat sám - pokud si to nepřeje, pozná podle jména kamaráda – umí ho oslovit, stejně tak umí oslovit zaměstnance mateřské školy atd.*
- hledání a vyvozování základních pravidel společného soužití na základě vlastních zkušeností, pravidel, které platí pro všechny účastníky – *dítě umí požádat, poděkovat, pozdravit, uklízet hračky a pomůcky, používat předměty denní potřeby, chová se zdvořile a společensky při stolování, dodržuje pravidla her atd.*
- uvědomění si významu domova a s tím související pocity lásky, bezpečí a sounáležitosti k určité skupině lidí – *dítě chápe pojem rodina, ví, kdo do rodiny patří, chápe funkci rodiny, roli jejích členů i roli svoji atd.*
- uvědomování si vlastní identity a získávání pozitivního vztahu k vlastní osobě z hlediska psychického i biologického - *to jsem já - moje tělo, moje pocity, dítě si uvědomí své hranice a limity, dokáže pojmenovat a předvést pohybem co všechno už umí a dovede, pojmenuje, co se mu líbí, co nelíbí, na co se těší atd.*

O čem také mohou být témata:

O mých prázdninových zážitcích; o tom, že nikdo nemusí být sám - každý někam patří; že se

můžeme mít rádi jako kamarádi; že každý má své jméno, svůj domov, svoji rodinu; o tom, co nejraději dělám; o mých hračkách; o mém těle, o prožívání odloučení od domova; co mě baví, co umím dobře, ale třeba i tom, jak se na záři těšili sadaři.

Dětská literatura, jako jedno z východisek pro vzdělávací proces: např.: E. Petiška: „Birlibán“, „Anička písnička“, „O jabloňce“, B. Říha: „Honzíkova cesta“, pohádka „O veliké řepě“, F. Hrubín: „Špalíček pohádek, „Dvakrát sedm pohádek“, Giani Rodari: „Pohádky po telefonu.....“

5.2 Podzimní tematické (integrované) bloky:

Realizace podzimních integrovaných bloků připadá na měsíc říjen a listopad (do začátku adventního času). Děti mohou přímo v reálu pozorovat a zkoumat vliv počasí na dozrávání podzimních plodů, na chování lidí (oblékání, činnosti) i chování zvířat (příprava a zimu). „Přírodní dary a barvy podzimu“ pak přímo vybízejí k rozmanitým činnostem – k rozumovým, tělesným, pracovním a výtvarným i sociálním. Velký prostor vznikne pro rozvoj smyslového vnímání – barvy, vůně, chutě a zvuky podzimu, tvary a vlastnosti podzimních plodů nebo vnímání tepla a chladna. Dary podzimu pak umožní dětem rozvíjet matematické myšlení a pojmosloví, když v motivačních činnostech mohou plody počítat, třídít, uspořádat, dělit, pojmenovávat, porovnávat množství, tvar, velikost a barvy.

Osobnostně-sociální vzdělávání a kognitivní činnosti budou tedy zaměřeny na:

- pokračování socializačního procesu v oblasti rozvíjení sociálních zkušeností - *dítě se snaží spolupracovat, akceptovat partnera, respektovat autoritu dospělých, vyvozuje další pravidla soužití – např. ví, kdy pomáhat, kdy požádat o pomoc, ví, jak zacházet s hračkami a přijme pravidla jejich půjčování atd.*
- vytváření podmínek pro získávání větší samostatnosti v rozhodování a získávání sebedůvěry - *dítě zakotví v skupině dětí, přijme své místo v mateřské škole jako běžnou součást svého života a ví, „proč tady jsem, kde jsou rodiče a popř. sourozenci“ atd.*
- dodržování vyvozovaných pravidel společného soužití a společenských návyků - *dítě chápe pravidla vzájemné komunikace a snaží se je dodržovat – „neskáče do řeči“, řeší konflikty domluvou atd.*
- vnímání a pozorování změn v přírodě vlivem počasí a jak tyto změny působí na činnost lidí, zvířat a rostlin - *dítě rozliší základní druhy počasí, pozná – vyjmenuje druhy ovocí a zeleniny, ví, které plody dozrávají na podzim, rozezná - pojmenuje zvířata, dokáže popsat způsob jejich života, ví, jak se chránit před nepříznivým*

počasím atd.

O čem také mohou být témata:

O počasí; o plodech podzimu, o barvách podzimu; o tom, jak, proč a co si oblékáme; kde pracuje máma s tátou (řemesla); o tom, jak prožíváme dlouhé podzimní večery a dny s nepříznivým počasím (divadlo); o tom, jak se zkracují dny a prodlužují noci (noc a den); o svátku Dušiček a Halloweenu, o podzimních pracích na zahradě a na poli; o tom, že ve dvou se to lépe táhne; o přípravě zvířátek na zimu, ale třeba i o dobrodružných toulkách větra Podzimáka

Dětská literatura, jako jedno z východisek pro vzdělávací proces: F. Hrubín: „Dvakrát sedm pohádek“, J. Malík: „Míček Flíček“, E. Petiška: „Jabloňka“, F. Nepil: „Pohádky z pekelce“, D. Mrázková. „Neplač, muchomůrko“, O. Janeček, F. Nepil: „Zobáček mi namalujte červeně“, J. Žáček básně: „Kloboukovy trampoty“, J. Žáček: „Kdy má svátek svatý Dyndy“, A. Mikulka: „Houpací pohádky“ apod.

5.3 Adventní tematické (integrované) bloky:

Celý prosinec se nese ve znamení nejkrásnějších a nejtajemnějších svátků v roce. Nejprve společně přivítáme Mikuláše s čerty, poté se budeme těšit na Vánoce. Období Mikuláše a Vánoc je spojeno s dychtivým očekáváním obdarování a zároveň je časem, kdy děti mohou zakusit radost z možnosti někoho obdarovat. V souvislosti s návštěvou Mikuláše dochází u dětí k nenásilné reflexi svého chování a jednání ve smyslu: Co je zlobení, jaké je moje zlobení, a zlobím vůbec?

Integrované bloky vážící se k těmto svátečním dnům budou realizovány ve třech adventních týdnech a jejich záměr bude spočívat zejména:

- ve společném a radostném těšení se na nejkrásnější svátky v roce - na Vánoce – *dítě umí nazpaměť lidová říkadla, básně a koledy, dokáže s dopomocí vyprávět pohádku, umí odpovědět na otázky spojené s adventem, ví, že se blíží Mikulášská nadílka a Vánoce, pojmenuje symboly Vánoc, zvládne doprovázet zpěv i přednes básničky pohybem, umí rytmizovat atd.*
- v uvědomění si svých silných a slabých stránek - *dítě umí zhodnotit, co umí, co mu jde dobře, co ještě musí u sebe zlepšit nebo změnit, neposmívá se ostatním, nepoužívá nehodná slova, respektuje pravidlo ve hře i ostatních činnostech, umí vyhodnotit i chování druhého, ví, co je dobro a co zlo atd.*
- ve vytváření povědomí o skutečném smyslu Vánoc (seznámení s biblickým příběhem) – *dítě dokáže převyprávět samostatně či s dopomocí otázek událost či*

biblický příběh o narození Ježíška, dítě zná rodinu Ježíše, dítě zná svoji rodinu-jména svých rodičů atd.

- v seznámení dětí s lidovými zvyky a tradicemi prostřednictvím experimentu a vlastní zkušenosti – *dítě ví, jak se slaví vánoce v Česku, jak jinde v cizích zemích (pojmy Ježíšek, Santa Klaus, Děda Mráz), pozná či umí graficky vyjádřit své jméno atd.*
- ve vyjadřování pocitů a přání – *dítě umí vyjádřit své přání, vyjádřit svůj názor, souhlas či nesouhlas, pozná svoje věci a ví, kam patří atd.*
- v rozvíjení smyslu pro partnerskou spolupráci a citlivého přístupu k ostatním lidem (empatická pomoc druhému) - *dítě úmyslně neubližuje, umí požádat o pomoc a pomoc poskytnout, je-li o ni požádáno, navazuje kamarádské vztahy s jiným dítětem*
- ve využití adventního času pro estetické činnosti – *dítě umí používat nůžky, umí je najít, umí používat různé výtvarné pomůcky a potřeby atd.*

O čem mohou být témata tohoto celku:

O radosti a očekávání, o překonávání strachu, o „zlobení“ - pocit viny a schopnost nápravy; o obdarovávání a přijímání, ale třeba i o významu sounáležitosti - každý má v určitém společenství své místo, které si zaslouží.

Dětská literatura jako možné východisko ke vzdělávání:

M. Sendack: „Tam, kde žijí divočiny“, J. Žáček: „Čertovská pohádka“, J. Čapek. „Povídejme si děti“, P. Jurkovič, V. Provazníková píseň: „Byla jedna Káča“, Dětské ilustrované Bible, D. Lhotová: „Než přijdou vánoce“, D. Heviér: „Nevyplazuj jazyk na lva“ apod.

5.4 Zimní integrované bloky:

V lednových a únorových týdnech chceme především vytvořit prostor pro vyjádření radosti ze sněhové nadílky s využitím všech dětských dovedností a aktivit spojených s tímto ročním obdobím. Děti mohou nejen sáňkovat, bobovat, koulovat se, ale využít sněhu i ke stavění sněhových příbytků a sněhuláků a k vytváření rozličných stop. Sněhová nadílka pak vybízí děti k přemýšlení, jak chránit své zdraví a jak v tomto nelehkém čase pomoci ptáčkům a lesním zvířatům.

Osobnostně-sociální vzdělávání každého dítěte bude i v tomto období prioritou, bude prolínat každodenní činností a spolu s kognitivními činnostmi povede zejména:

- ke schopnosti vést dialog při řešení konfliktních situací – *dítě pojmenuje emoce i charakterové vlastnosti na základě bezprostřední zkušenosti, umí řešit konflikty*

dohodou a domluvou, umí argumentovat, nestydí se za svůj názor, reaguje na verbální pokyn, atd.

- k pochopení, že za vzniklé konflikty a spory nesu (dítě) důsledky a odpovědnost – *dítě umí přiznat svoji vinu, své pochybení a ví, jak a umí problém řešit atd.*
- ke schopnosti empatického jednání nejen k lidem, ale i k přírodě – *dítě chápe, že ne všechny bytosti se o sebe umí postarat, přemýšlí a navrhuje způsoby pomoci atd.*
- k pojmenovávání vlastních pocitů, prožitků a emocí – *dítě komunikuje s ostatními dětmi i učitelkou o tom, co zažilo, vypráví o vánocích o svých přáních do nového roku, chápe, že nuda do našeho života nepatří, atd.*
- k mapování a pojmenovávání hlavních znaků zimního období – *dítě pojmenuje znaky zimního počasí, ví, jak se chránit před zimou a svoje zkušenosti umí promítnout do svého chování (oblékání, pohyb, zdravý životní styl) atd.*
- k uvědomování si skutečnosti, že jsme součástí širší lidské společnosti, která je rozmanitá a na různých místech zeměkoule i různorodá – další tradice – tradice vítání nového roku, Tři králové a Masopust – *dítě rozumí pojímům o novém roce, má povědomí o tradici Tří králů – umí je vyjmenovat a použít znalost ve společné hře, těší se na masopustní svátky – umí zhotovit jednoduchou papírovou masku, zvládne i složitější pohybový vzorec, umí improvizovat pohybem, slovem i kresbou, umí vysvětlit jednoduchá přirovnání, atd.*
- k uvědomování si, že součástí tohoto světa jsou i příroda a zvířata, ke kterým zaujímáme určité postoje – *dítě si všímá všeho, co se děje v jeho okolí, v rozhovoru, i ve hře umí využít znalosti o zvířatech a jejich životě v zimním období, ví, jak pomoci – aktivně se podílí na krmení ptáčků a lesních zvířat, ví, jak se chránit před nepřízní počasí atd.*
- k pochopení, že způsob, jakým se chováme a žijeme, ovlivňuje naše vlastní zdraví a životní prostředí – *dítě pojmenuje části lidského těla – vysvětlí funkci některých orgánů, dítě se nebojí sněhu ani ledu, sáňkuje, bobuje, tvoří ze sněhu, kouluje, staví sněhuláky, iglú apod., vhodně se obléká podle počasí, umí používat pojmy mráz, jinovatka, ledovka, námraza, apod.*

Na konci tohoto tématického celku počítáme s oslavou Masopustu a uspořádáním maškarního reje.

O čem také mohou být témata:

O zimních radovánkách a sportech; o zimním počasí a o tom, co všechno zima dovede; o tom, jak a proč pečovat o své zdraví; o tom, co nám chutná na jazyku - o správné a zdravé výživě; o významu vzájemné pomoci a pomoci druhým; o dodržování společenských zvyků a návyků; o životě zvířat v zimě a jak mohou pomáhat lidé, ale třeba i o tom, jak lidé cestují po zeměkouli za sluníčkem nebo za ještě větší zimou....

Dětská literatura jako možné východisko pro vzdělávací proces:

Dětská ilustrovaná bible, Gia Ruck-Pauquetová: „V každém lese je myš, která hraje na housle“, B. Němcová: „O dvanácti měsíčkách“, P. Šrut: „Kočičí král“ apod.

5.5 Jarní integrované bloky:

První jarní tématické celky jsou ve znamení toho, že se zima nerada vzdává své vlády a ještě často zatlačuje slunečné dny vyprašováním posledních vloček sněhu. Přesto děti nalézají první odvážné hlavičky sněženek, které jsou symbolem probouzející se přírody ze „zimního spánku“. V jarní přírodě nalézáme spoustu zajímavých námětů a témat k prozkoumání života lidského, zvířecího i rostlinného.

Děti se tak mohou postupně radovat i z několika jarních svátků, které již tradičně patří k životu naší mateřské školy - na přelomu zimy a jara to je Masopust, dále pak Velikonoce a nakonec v květnu Svátek matek.

Sociální vzdělávání povede zejména děti, které půjdou v září do školy:

- ke stále větší zodpovědnosti za své chování a jednání ve vztahu k druhým, ale i ve vztahu k sobě samému – *dítě ví, že pravidla se dodržují ve školce i mimo ni, chápe, že svým chováním ovlivňuje svá přátelství a kamarádství – respektuje jinakost, prosazuje se domluvou, vyjednáváním svým dobrým příkladem, atd.*
- k pochopení, že mají právo být vyslechnuty, pak ale přichází situace, kdy ostatní mohou vyžadovat, aby byli vyslechnuti a respektováni (kompetence v oblasti verbální komunikace, která naplňuje vzájemnou interakci) – *dítě soustředěně poslouchá vyprávění druhých, neskáče do řeči, reaguje na pravidla komunitního kruhu, atd.*
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem – *dítě zná, co je pro život lidí, zvířat i rostlin škodlivé a co naopak prospívá, všímá si nepořádku a škod, stará se o rostliny, zvládá drobné úklidové práce, chápe význam třídění odpadu – třídí, atd.*

Kognitivní činnosti budou mimo jiné zahrnovat:

- rozlišování charakteristických znaků jara a v souvislosti s tím, pak osvojování poznatků o přírodních zákonitostech a proměnách – *dítě ví, že je venku jaro a co se v přírodě děje – rozlišuje a pojmenuje znaky jarního období, pojmenuje některé jarní květiny, hmyz, zvířata a jejich mláďata, atd.*
- rozvíjení poznávacích schopností – *dítě vnímá všemi smysly (rozlišuje předměty podle hmatu, chuti, sluchu), objekty třídí, porovnává, počítá, uspořádává podle zadaného pravidla, řeší labyrinty v prostoru i rovině, postaví stavbu z kostek podle návodu, experimentuje, rozlišuje detaily, pojmenuje grafické symboly – některá písmenka, piktogramy, značky, obrázkové čtení, orientuje se v čase a prostoru prostřednictvím časoprostorových pojmů, uvědomuje si plynutí v čase, orientuje se v číselné řadě 1-10, posoudí početnost dvou souborů, pozná některé číslovky a ví, že označuje počet, atd*
- nahlédnutí do technického prostředí, které nás obklopuje (dopravní prostředky, doprava v obci, výstavba v obci apod. – *dítě pojmenuje běžné dopravní prostředky, orientuje se ve školním i blízkém okolí – dopravní situace v obci, dopravní značky, pravidla pro chodce apod., chápe význam technických pomocníků člověka – provádí jednoduché experiment a pokusy, umí vyhodnotit a popsat jednoduché fyzikální děje (vážení, měření délky, objemu a síly apod.), atd*

O čem mohou být témata:

O jaru a jeho proměnách (počasí); o maškarních radovánkách; o velikonocích - svátcích jara; o tom, kdo a jak žije na dvorku; o mamince - o pocitu lásky a bezpečí; o jarních pracích na zahradě a o plodech jara; o tom, jak je významná voda pro život na zemi; o životě hmyzu, o tom, že na silnici pozor dáme – pravidla už dobře známe, ale třeba i o tom, co už jsme se naučili a co všechno dovedeme..

Dětská literatura jako možné východisko pro vzdělávací proces:

Pohádky o zvířátkách (např.: F. Bartoš: „Zvířátka a loupežníci“ P. Šrut: „Slípka Pipka“, F. Hrubín: „Devět“), Encyklopedie pro děti, atd.

5.6 Letní integrované bloky:

Plánovány jsou zhruba na konec května a celý červen, ale jeho součástí budou i prázdninové radovánky, které završí celoroční snažení a úsilí nás všech. Jádro činností bude spočívat v prozkoumávání živé i neživé přírody a v ruku s tím i radování se z toho, že jsme se spolu

potkali a že nám snad i bylo dobře. Pokud nám počasí dovolí, většinu aktivit budeme provádět venku, v přírodě a to tak, abychom co nejdůkladněji poznali přírodu v okolí Úněšova a tím i získali povědomí o přírodních zákonitostech. Současně si uvědomili, jak je důležité chránit své zdraví v souvislosti s pobytem venku a s blízcími se prázdninami – v lese, na louce, u vody, na zahradě, v dopravních situacích na silnici, ale i ve společenství lidí – vědět, co je bezpečné a co nebezpečné, čeho se vyvarovat, komu důvěřovat, jak se chovat v horkém létě.

Oslavíme spolu Den dětí, slavnostně se rozloučíme s nejstaršími předškoláky, se kterými se vypravíme na polodenní výlet. Na konci tohoto období by měli v oblasti **osobnostně-sociálního vzdělávání**, zejména ti nejstarší kamarádi:

- ovládat základní principy společného soužití – *dítě věří ve svoje vlastní síly a schopnosti, je rádo v kolektivu ostatních dětí, zapojuje se aktivně do společných her, kdy přijme svou roli jako organizátor, jako spoluhráč nebo pozorovatel*
- umět se radovat z každého úspěchu a pokroku, kterého dosáhnou
- dojít k poznání a pochopení, že šanci být dobrý a úspěšný má každý z nás, pokud se naučí odhadovat, na co stačí a co zvládne a uvědomí si svoje nedostatky, ale i svoje přednosti
- pochopit, že svoje individuální potřeby, zájmy, přání i práva uplatňujeme s ohledem na druhého – *dítě se umí dohodnout, ustoupit ze svého požadavku, ale i svůj požadavek prosadit – domluvou, argumenty*
- uvědomovat si svou samostatnost a zaujímat vlastní názory, postoje a vyjadřovat je – *dítě se samostatně rozhodne o svých činnostech – co udělat, jak se zachovat i o tom, co neudělat a co odmítnout*

Kognitivní činnosti povedou:

- k všímání si změn v přírodě vlivem teplého počasí a k mapování znaků letního období – *dítě pojmenuje znaky léta, orientuje se v pojmosloví související s počasím (teplý, sucho, záplavy) i s lidskými činnostmi v tomto období, ví, jak se bezpečně chovat v přírodě (ve vodě, v lese, na ulici, na dětském hřišti), pojmenuje a pozná některé letní rostliny – ví, co roste a zraje, disponuje přiměřenými pohybovými dovednostmi – jezdí na koloběžce, na kole, manipuluje s míčem, švihadlem a obručí, má radost z pohybu, vyhledává a využívá příležitosti ke hrám venku...*
- k rozvoji řečových schopností a jazykových dovedností, tvořivého sebevyjádření a ke kultivaci smyslového vnímání, nejstarší děti pak k soustředění na rozvoj a upevnění zájmu o intelektuální činnosti a o učení spolu s vytvářením základů pro práci s informacemi – *dítě spontánně vypráví, vyslovuje všechny hlásky správně, má přiměřeně bohatou slovní zásobu, vyjadřuje se gramaticky správně, používá souvětí,*

vyjádří myšlenku a nápad, reprodukuje známý text, umí pokládat jednoduché hádanky, chápe vtip, rozlišuje hlásky na začátku, konci a uprostřed slova, pozná a vyjmenuje antonyma, homonyma a synonyma, rozliší dlouhé a krátké samohlásky, rozloží slovo na slabiky

- k rozvíjení a upevňování časoprostorové orientace, k chápání základních matematických a číselných pojmů, k tvořivému řešení problémů a rozlišování obrazných znaků a symbolů – *dítě rozliší a pojmenuje základní prostorové pojmy, určí vzájemnou polohu dvou předmětů, uvědomí si plynutí v čas, pojmenuje a rozliší základní geometrické tvary a tělesa, umí používat číselnou řadu do 10 a chápe číslo jako počet prvků, zobecňuje, posuzuje, řeší labyrinty, umí se podepsat tiskacím písmem, napodobuje graficky některá písmena a číslice.*

Dětská literatura jako možné východisko pro vzdělávací proces:

Milena Lukešová: „Josífek a ryby“, František Nepil: „Zobáček mi namalujte červeně“, Mokré pohádky, Alena Doskočilová: „Pohádky pod peřinku“ apod.

O čem také mohou být témata:

O putování za sluníčkem; o letních dešťových dnech a koloběhu vody v přírodě; kdo a jak žije ve vodě; o tom kdo a jak žije v lese; o tom, co roste v lese; o tom, co všechno kvete a zraje; o významu sportování pro zdraví člověka; o životě exotických zvířat, ale třeba i o tom jak se těšíme na prázdniny...

6. SPOLUPRÁCE S VNĚJŠÍMI PARTNERY

Prvořadá je pro naši mateřskou školu spolupráce se zřizovatelem - s **Obcí Úněšov**.

Vedení obce je pravidelně informováno o provozu naší mateřské školy a o našich výhledových plánech. Starostka je zvána na školní akce, děti se pravidelně aktivně zúčastňují akcí pořádaných Obcí Úněšov – Vítání občánků, Zpívání u vánočního stromu, Úněšovský jarmark, oslava Dne matek a MDD.

Poněkud problematická je zatím spolupráce se **základními školami**. V obci se základní škola nenachází, místní děti dojíždějí do okolních obcí – Všeruby, Pernarec a Chotíkov. Naše představa o spolupráci spočívá v realizaci kontaktních návštěv ředitelky a učitelek v období zápisů do ZŠ a v poadaptačním období bývalých školkových dětí na 1. třídu ZŠ. Ideálem by bylo uspořádání společné kulturní nebo sportovní akce, např. Sportovní olympiáda, oslava Dne

děti nebo divadelní představení.

7. EVALUAČNÍ SYSTÉM

Součástí naší vzdělávací práce je pravidelná evaluace, tj. vyhodnocování všeho, co se v naší mateřské škole děje.

Výsledky evaluace, nebo-li zpětného náhledu do pedagogického procesu, nám umožňují zefektivnit plánování příštích činností s uvědoměním si co je prvořadé, stanovit si, co uděláme pro zlepšení.

Evaluace na naší mateřské škole probíhá podle závazných právních norem a tím je školský zákon č. 561/2004 Sb. a RVP PV (Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání).

Praktickým pomocníkem v evaluačním procesu je nám pak metodická příručka k vlastnímu hodnocení vydaná Výzkumným ústavem pedagogickým v Praze.

Kritéria pro evaluaci jsou dána Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání a zahrnují tyto oblasti:

7.1 Průběh a výsledky vzdělávacího procesu

Jak? Kdo? Kdy?

- Denní hodnocení činností dětí (co se povedlo, co nepovedlo, jak vedly činnosti k naplnění vzdělávacích cílů, zda se vytvářely nebo upevňovaly pozitivní vztahy mezi všemi zúčastněnými) - pedagogické pracovnice – denně (rozhovorem s kolegyní, popř. zápis do portfolia dítěte).
- Vyhodnocování tematických celků (integrovaných bloků) ve smyslu naplnění vzdělávacích cílů směrem ke Konkretizovaným očekávaným výstupům, čili odpovědět si na otázky: Co se děti naučily a jaký vztah získávají k učení, s jakou hodnotou se potkaly a jaký prostor měly pro samostatnost - ředitelka, učitelka - po ukončení tematického celku (rozhovorem s kolegyněmi vždy po ukončení integrovaného bloku, 3x ve školním roce stručný zápis – zhodnocení adaptačního procesu, v pololetí a na konci školního roku (vlastní hodnocení školy).
- Hospitační a kontrolní činnost zaměřená na vyhodnocování souladu vzdělávací nabídky s požadavky RVP PV a ŠVP – ředitelka, učitelka – průběžně.
- Dětské ankety, technika komunikačního kruhu, pedagogické reflexe plus pedagogická

diagnostika – pedagogické pracovnice, děti – průběžně, týdenní zápis do třídní knihy.

- Analýza školní dokumentace, včetně třídních programů a školního vzdělávacího programu – ředitelka, učitelka – průběžně.

7.2 Hodnocení individuálních pokroků dětí

Jak? Kdo? Kdy?

- Pedagogická diagnostika - pedagogické pracovnice - průběžně.
- Dětská portfolia (výkresy, výroky, fota, míry dětí, kresba postavy) - ředitelka, učitelka - průběžně.
- Pozorování, rozhovory, ankety, pedagogické reflexe – pedagogické pracovnice – průběžně.
- Písemné záznamy do hodnotících archů – učitelka – 2x ročně, podle potřeby při zaznamenaném posunu (pokroku) nebo problému.
- Konfrontace dovedností a schopností dětí s klíčovými kompetencemi stanovené v RVP PV – rozhovory, autoevaluace - ředitelka, učitelka - průběžně.

7.3 Evaluace vzdělávacích podmínek a ekonomických zdrojů

Jak? Kdo? Kdy?

- Rozhovory s pedagogy, pracovníky školy a rodiči – ředitelka - průběžně
- Prohlídky prostor a vybavení naší školy – kolektiv zaměstnanců – průběžně.
- Hospitační a kontrolní činnost – ředitelka - viz. plán hospitační a kontrolní činnosti.
- Kontrola plnění závazných ukazatelů rozpočtu – ředitelka, účetní
- Rozbor hospodaření a inventarizace majetku – ředitelka, účetní - čtvrtletně – 1x ročně dokladová a fyzická inventura.

7.4 Kvalita pedagogické práce a ostatních zaměstnanců

Jak? Kdo? Kdy?

- Hospitační a kontrolní činnost - ředitelka – průběžně, dle plánu kontrolní činnosti
- Rozhovory, provozní porady, pedagogické rady - ředitelka – průběžně.
- Dotazník k sebereflexi zaměstnanců - ředitelka - 1x ročně.
- Analýza školní a předepsané dokumentace – ředitelka, učitelka – průběžně.
- Analýza SWOT – všichni zaměstnanci – 1x ročně.

7.5 Spolupráce s rodiči a ostatními partnery naší mateřské školy

Jak? Kdo? Kdy?

- Dotazníková šetření - ředitelka, učitelka – 1x ve školním roce.
- Rozhovory - ředitelka, učitelka - průběžně.
- Ankety - ředitelka, učitelka - podle potřeby.
- Kontaktní návštěvy, třídní schůzky - vzájemně škola plus rodiče - podle potřeby.
- Spoluúčast na akcích pořádaných naší školou - společné plánování a společná realizace.

Závěr:

„Osobností je každý člověk, osobnostní vývoj je vlastní každému dítěti. Jde ale o to, abychom jako vychovatelé čelili nebezpečím deformace tohoto vývoje. Řečeno pozitivně jde o to, abychom jako vychovatelé napomáhali vznikání osobnosti bohaté realizací svých potencialit; osobnosti, která žije život plodný a smysluplný v pospolitosti s druhými, kterým na sobě navzájem záleží. A právě v tomto významu je osobnost prvořadým cílem výchovy.“

(Helus, Z. in Kropáčková 2008, s. 27)